

بررسی عوامل موثر بر رضایت شهروندان از امنیت فضاهای گردشگری کلانشهر تهران

سیدخلیل سیدعلی پور^۱

استادیار جغرافیا و عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی، تهران، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۳/۰۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۱۲/۱۵

چکیده

فضاهای گردشگری به عنوان زیر مجموعه‌ای از شهر، جمعیت وابسته‌ای را به دنبال خود دارند که در برابر بحران‌های انسانی و طبیعی بسیار آسیب پذیر هستند. برنامه ریزی برای خدمات و تسهیلات فضاهای گذران اوقات فراغت و گردشگری و مدیریت آنها در میزان اثر بخشی آنها تأثیر به سزایی دارد. توجه به توزیع میزان آسیب پذیری و خطرات انسانی و طبیعی در فضاهای گردشگری شهری، یکی از راهکارهای بسیار مهمی است که می‌تواند به تأمین امنیت بهینه گردشگران کمک نماید. چراکه امنیت و گردشگری، پارامترهای یک معادله هستند که نسبت مستقیم با هم دارند. در واقع همان طور که یکی از عوامل مهم توسعه گردشگری وجود امنیت است، اصولاً تا امنیت برقرار نباشد سفری شکل نخواهد گرفت و سخن گفتن از گردشگری بیهوده خواهد بود. با این وجود در این تحقیق عواملی که بر رضایت شهروندان از امنیت فضاهای گردشگری شهر تهران موثر است را مورد بررسی قرار می‌دهد. پژوهش مذکور در مقطع زمانی سال ۱۳۹۵ انجام شده است. نوع پژوهش کاربردی و روش آن توصیفی، پیمایشی می‌باشد. اطلاعات جمع‌آوری شده از طریق روش گردآوری اطلاعات میدانی، کتابخانه‌ای و توصیفی بدست آمده است. حجم نمونه با استفاده از جدول مدل تصمیم‌گیری "کرجسی و مورگان"، ۳۸۴ نفر تعیین گردیده است. اعضای نمونه به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شده‌اند. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه و استفاده از بانک‌های اطلاعاتی سایت‌های اینترنتی می‌باشد. پرسشنامه‌ها بین گردشگران کلان شهر تهران که در فضاهای تفریحی و گردشگری در حال گشت و گذار بوده‌اند، توزیع و تکمیل شده است. اطلاعات و داده‌های پژوهش با استفاده از پرسشنامه‌ای که پایایی آن توسط ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۰ و روایی آن توسط اعتبار محتوی تأیید شده، جمع‌آوری گردیده است. برای بررسی فرضیه‌ها از آزمون ناپارامتری دو جمله‌ای استفاده شده است. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده از طریق نرم افزار SPSS می‌باشد.

واژگان کلیدی: گردشگری، رضایت شهروندان، امنیت اجتماعی، فضاهای گردشگری، تهران.

مقدمه

امروزه با گسترش شهرنشینی و افزایش رفتارهای ناهنجار شهری بویژه جرائم، امنیت شهروندان، که یکی از مهمترین شاخص‌های کیفیت فضا و زندگی به شمار می‌رود، به طور قابل ملاحظه‌ای کاهش یافته است و آسیب‌های اجتماعی از مهمترین عواملی است که آن را به خطر می‌اندازد. بنابراین شهر به عنوان نماد زندگی جمعی در دنیای کنونی نیازمند نگاه ویژه در مقوله امنیت است. کشور ایران که طی سال‌های اخیر دچار رشد شتابان شهرنشینی شده است، نتوانسته از آسیب‌های اجتماعی و رشد انواع بزهکاری در امان باشد. وقوع جرم و رشد فزاینده آسیب‌های اجتماعی یکی از چالش‌های اجتماعی پدیده شهرنشینی کشور محسوب می‌شود. در واقع رشد شتابان شهرنشینی و استمرار افزایش نرخ رشد شهری کشور، مسائل و مشکلات متعدد کالبدی، اقتصادی و اجتماعی را برای شهرها بویژه کلان شهرها به ارمغان آورده است. به دلیل پیچیدگی و افزایش جوامع به خصوص جوامع شهری بزرگ و در پی آن عدم امکان نظارت‌های کامل اجتماعی نسبت به جوامع ساده (مانند جوامع ساده روستایی)، شرایط برای وقوع جرائم بسیار مستعدتر شده است.

وجود محیطی امن برای زندگی در کنار سایر نیازهای اساسی فیزیولوژیکی انسان مانند غذا، سرپناه و بهداشت از ضروریات زندگی انسان است. ارضا نشدن نیاز به امنیت انسان در فضاهای جمعی، نه تنها او را از رسیدن به نیازهای رده بالاتر همچون خودشکوفایی، زیبا شناختی، دانستن و فهمیدن باز می‌دارد، بلکه کاهش تعاملات اجتماعی و در نهایت خالی ماندن فضای عمومی را در پی دارد (Akbari & pakbonyan, 2012:54). بنابراین امنیت از مهم‌ترین نیازهای بشری و دارای مراتب و ابعاد قابل تاملی است که هر یک بر حسب نوع و موضوع و محتوای معرفت شناختی وابسته به آن می‌تواند ابعاد گوناگونی به خود بگیرد، در واقع سخن در این است که امنیت به واسطه ساخت و نوع رویکرد به حوزه اجتماع، انواع گوناگونی دارد، ولی در هر صورت با آرامش و آسایش افراد و نداشتن بیم و هراس از تهدیدهای موجود و احتمالی در جامعه ارتباط پیدا می‌کند. سطح امنیت در ابعاد مختلف آن پدیده‌ای خارج از مرزهای ملی یا جوامع نیست بلکه عمدتاً عوامل تولید امنیت را باید در دورن جوامع و در ساز و کار نظام‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جست و جو کرد (Karegar & sarvar, 2011:3) بحث امنیت و آرامش ساکنان است که نهادهای مسئول به خوبی آن را درک کرده‌اند. در کلانشهر تهران نیز فضاهای عمومی سبز از جمله پارک‌ها و بوستان‌ها همواره پذیرای مردم در ساعات و روزهای مختلف هفته بوده است. حضور شهروندان در این فضاها منوط به برقراری امنیت اجتماعی در آن است. امنیت نوعی احساس آرامش و آسایش درونی قلمداد می‌شود که از گونه‌های فعال محیط حاصل شده و دارای دو بعد عینی که پارامترهای عینی محیطی و رفتاری مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و دیگری بعد ذهنی که براساس احساس امنیت از جمع درک می‌شود (Pakzad, 2006:7). احساس امنیت نیز از قرارگیری انسان در شرایط محیطی به مثابه نوعی ادراک روانی حاصل می‌شود. لذا شکل‌گیری احساس امنیت از لحاظ روانشناختی وابسته به شرایط محیطی و ازسوی دیگر برداشت و سطوح ادراکی است (Moaiyedi & colleagues, 2012:166). احساس امنیت فرآیندی اجتماعی ارزیابی می‌گردد که متناسب با تحول متن آن، تغییر می‌یابد و احساس امنیت را بدون منظر اجتماعی نمی‌توان درک کرد. همچنین به تبع تحولات متن احساس امنیت، امری نسبی و پیوسته در حال تحول می‌باشد بنابراین کشف رابطه موجود بین " رویکرد احساس امنیت " با " فضای

اجتماعی" در جامعه شهری مورد تاکید است. که سه رویکرد در این زمینه عبارتند از: نخست؛ رویکرد تقلیل گرا؛ در این رویکرد احساس امنیت تابعی از اوضاع اقتصادی جامعه شهری می‌باشد. دوم؛ رویکرد تعامل غیر متوازن: در این رویکرد احساس امنیت اگرچه تابعی از ساختارهای اقتصادی می‌باشد ولی در عین حال شرایط اقتصادی یک جامعه شهری از رویکرد امنیتی نیز تأثیر می‌پذیرد. سوم؛ رویکرد تعامل همه جانبه: معتقد به ارتباط و تفکیک ناپذیری ساختارهای اجتماعی، اقتصادی و احساس امنیتی از یکدیگر می‌باشد (Boshroye,1995:48). رویکردی که اغلب محققین برای سنجش میزان احساس امنیت اجتماعی انتخاب می‌کنند؛ شامل رویکرد سوم می‌باشد. در این رویکرد ابعاد ذهنی که بر این شرایط خاص جامعه می‌باشد مورد بررسی قرار می‌گیرد و در این پژوهش نیز نویسندگان، رویکرد سوم را مدنظر دارند.

ساختار فضایی گردشگری، جدای از ساختار فضایی شهر نیست؛ اما به نسبت ساختار فضایی شهر کوچکتر و محدودتر است. ساختار فضایی توریسم محصول فرایندهای فضایی است که در آن فضا بوسیله فرایندهای اجتماعی، اقتصادی و طبیعی سازمان می‌یابد. فرایندهای فوق، خود اشکال مختلف توریسم را نیز بوجود می‌آورد مانند توریسم اجتماعی و قومی، اقتصادی، فرهنگی، علمی و ... .

گردشگری به عنوان یک عامل اقتصادی عمده و بسیار موثر در سالهای اخیر مورد توجه فراوان قرار گرفته است بدین جهت سعی می‌شود امکانات لازم جهت رشد و توسعه گردشگری در کشور فراهم شود اهمیت جهانگردی به عنوان بخشی از فعالیتهای اقتصادی که سهم بسزایی در رشد اقتصادی یک کشور دارد و یاجریان سرمایه‌های وسیعی که هر ساله صرف سرمایه گذاری در این بخش می‌شود روز به روز به طور وسیع‌تری مورد قبول عموم قرار می‌گیرد.

در کشور ایران باوجود این همه مواهب و جاذبه‌های گردشگری، و از آنجایی که ایران جزء ده ۱۰ کشور اول توریستی جهان قلمداد می‌گردد اما رشد اقتصادی این صنعت نسبت به کشورهای دیگر پائین می‌باشد. بنابراین اگر این صنعت در کشور توسعه پیدا کند و تعداد فراوانی گردشگر داخلی در کشور جابجا شده و جهانگردان خارجی نیز به ایران سفر خواهند کرد و درآمد حاصل از توریسم می‌تواند جایگزین بخش قابل توجهی از درآمد نفت شود. مزایای گسترش این صنعت عبارتند از: گسترش زمینه اشتغال، توسعه و گسترش امور زیربنایی، رونق اقتصادی و ایجاد درآمد بیشتر برای مردم، کسب درآمد ارزی، متعادل کردن توزیع درآمد در استانها و... خواهد بود. مسئله اصلی تحقیق این است که چه عواملی بر رضایت شهروندان از امنیت فضاهای گردشگری شهر تهران تاثیرگذار است؟

اهمیت و ضرورت تحقیق: نیازهای روزافزون انسان‌های شهرنشین به محیط‌های تفریحی و استراحتگاهی و مهم‌تر از همه، جابجایی میلیون‌ها گردشگر در طول سال، لزوم و اهمیت پژوهش در جوانب صنعت گردشگری و امکانات آن را بیشتر می‌نماید (Shakoei,2005:17). از طرفی به عقیده سازمان جهانی گردشگری^۱ و انجمن گردشگری و گردشگری جهانی در حال حاضر گردشگری در جهان بزرگترین صنعت محسوب می‌شود. به همین خاطر برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری به ویژه گردشگری شهری اهمیت و ضرورت بیشتری پیدا می‌کند. ضرورت

1. WTO: world tourism organization

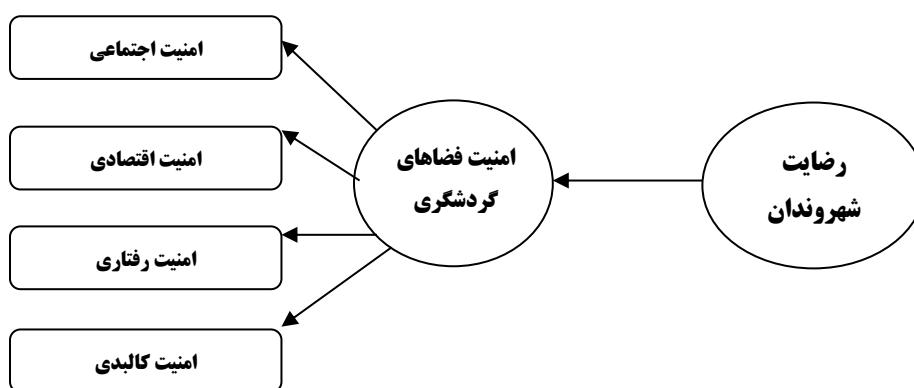
برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری شهری با توجه به روند رو به افزایش فن‌آوری‌ها و کشفیات جدید که انسان‌ها را به شهرها - محورهای توسعه - وابسته می‌کند، به شدت احساس می‌شود. به هر حال گردشگری شهری، صنعتی است که روز به روز بر اهمیت آن افزون می‌شود.

اهمیت برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری شهری و اتخاذ استراتژی‌های منسجم جهت نیل به سوی گردشگری شهری پایدار بیشتر آشکار می‌شود. از آنجایی که گردشگری شهری نیازمند برنامه‌ریزی و مدیریت جهت تضمین اثرات مثبت و کاهش عوارض منفی تا حد امکان است، به همین خاطر به برنامه‌ریزی‌های یکپارچه، جامع و راهبردهای مؤثر مدیریت نیازمند است. گردشگری شهری باید از طریق روش‌های یکپارچه و مبتنی بر برنامه‌ریزی سالم، مدیریت شود. با این رویکرد به گردشگری شهری، این صنعت می‌تواند سودهای قابل توجه اقتصادی را بدون به وجود آوردن مشکلات اکولوژیکی و اجتماعی در پی داشته باشد. برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری در تمامی سطوح توسعه بین‌المللی، ملی، منطقه‌ای، شهری و برای نواحی و مکان‌های ویژه، قابل اجرا است.

برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری در تمامی سطوح برای نیل به مدیریت موفق گردشگری ضروری است. بدون برنامه‌ریزی و مدیریت، این صنعت ممکن است که نتایج غیرمنتظره‌ای در پی داشته باشد.

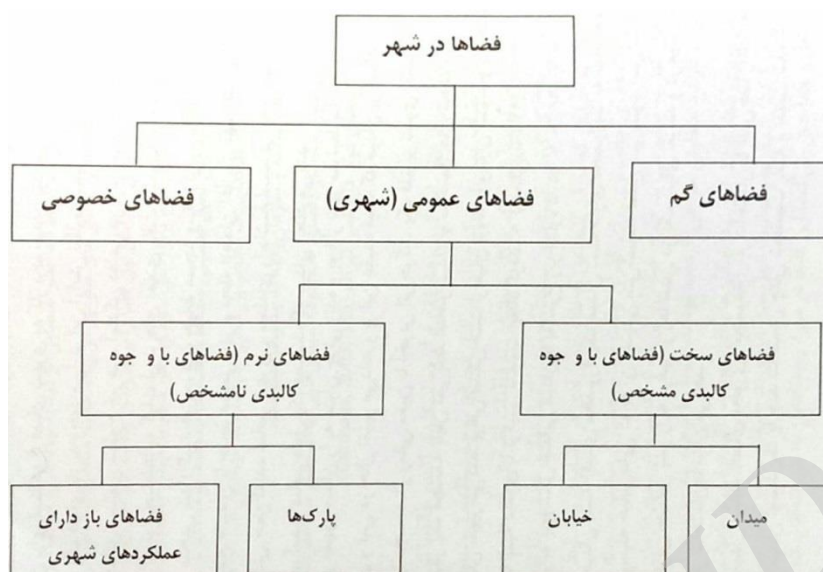
صنعت گردشگری از جمله صنایع پر درآمد و در عین حال سالم و پاک برای اقتصاد هر کشور محسوب می‌گردد، رونق این صنعت بیانگر ثبات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، امنیتی، فرهنگی و علمی کشورهای جهان است به بیان دیگر صنعت گردشگری با برخورداری از امتیازات منحصر به فرد همزمان چندین هدف را در فضای ملی یک کشور تأمین می‌نماید درحالی‌که صنایع دیگر هر کدام به تنهایی تأمین کننده بخشی از اهداف مورد نظر هستند؛ بنابراین پرداختن و توجه به آن از اهمیت و جایگاه ویژه‌ای در معادلات ملی و بین‌المللی برخوردار است. از آنجائیکه کشور ایران از زمینه‌های وسیعی در زمینه گردشگری برخوردار است، شناخت ابعاد گسترده آن با برنامه‌ریزی و مدیریت صحیح به عنوان یک سیاست همیشگی در برنامه‌های کلان کشور باید دنبال شود در این بین استان اصفهان به لحاظ ویژگی‌های متمایز کننده در عرصه گردشگری می‌تواند الگوی مناسب مطالعات و تحقیقات علمی و در عین حال مجری طرحهای اساسی گردشگری باشد تا از این طریق زمینه جذب گردشگران خارجی فراهم گشته، با شناخت نقاط ضعف و قوت فرصت‌ها و تهدیدات بتوان بر روند آینده غلبه نسبی به دست آورد.

مدل مفهومی تحقیق

نمودار (۱): مدل مفهومی تحقیق

Moayed far& collagues2013

نمودار (۲): مدل فضاهای شهری

کارکردهای فضاهای عمومی در شهرها

شهرها از فضاهای عمومی و فضاهای خصوصی تشکیل شده است، فضاهای عمومی یک بخش مهم از ساختار فضایی شهر است که در اشکال مختلف، چون خیابانها، میدانها، پلازاها، بازارها و بوستانها دیده می‌شوند. فضاهای عمومی دامنه وسیعی از کارکردها را در شهرها، چون کارکدهای کالبدی، زیست محیطی، روانشناسی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، نمادین و زیبایی شناختی ایفا می‌کنند (Mahmood pour, 2013: 41).

کارکرد کالبدی فضاهای عمومی شهری

فضاهای عمومی کارکردهای کالبدی متعددی را در شهرها دارند، فضاهای عمومی، چون خیابانها، عناصر اصلی ارتباطی شهر هستند، که وسیله حرکت اشیا مردم و اطلاعات از یک بخش به بخش دیگر را فراهم می‌کنند، این فضاها شامل تسهیلاتی چون، خیابانها، علائم ترافیکی و محل توقف وسایل نقلیه برای آسان کردن ارتباط درونی در شهرها هستند (Akkareran, 2007). نقش کالبدی فضاهای عمومی در صورت عدم استفاده مناسب می‌تواند یکی از مهمترین عوامل بروز ناهنجاریها و در نتیجه کاهش احساس امنیت شهروندان شود:

کارکرد زیست محیطی فضاهای عمومی شهری

فضاهای عمومی در شهرها دارای کارکرد زیست محیطی هستند و در ایجاد محیط سالم همکاری می‌کنند. این فضاها به وسیله پوشش گیاهی شان، نقش مهمی در بهبود اقلیم خرد، کاهش آلودگی هوا، جذب گرد و خاک موجود در هوا و وزش بادهای ملایم و خنک دارند (Thompson, 1998).

کارکرد روانی فضاهای عمومی شهری

فضاهای عمومی به سلامت روحی و روانی انسانها در شکل‌های مختلف کمک می‌کنند. فضاهای عمومی نقش مهمی در توسعه شخصی انسانها ایفا می‌کنند. فضاهای عمومی با ایجاد عرصه‌هایی میانکنش اجتماعی، مکان‌هایی برای درگیری‌های اجتماعی و فعال با دیگران، و ارائه مکان‌هایی برای آرامش و رهایی از فشار زندگی روزانه به سلامت روح و روان انسانها و احساس رفاه در افراد کمک می‌کنند (Akkareran, 2007).

کارکرد اجتماعی فضاهای عمومی شهری

فضاهای عمومی شهری مکان‌هایی را برای میانکنش اجتماعی و درگیری‌های فعال و غیرفعال با دیگران ارائه می‌کند. میانکنش اجتماعی، رفاه افراد را افزایش داده و باعث می‌شود افراد، خودشان، دیگران و محیط را کشف کنند. فضاهای عمومی با ارائه امکان با هم جمع شدن همه گروه‌های جامعه شامل گروه‌های مختلف سنی، جنسی، اجتماعی، اقتصادی و نژادی نقش مهمی در درگیری اجتماعی و ایجاد انسجام اجتماعی برای ایجاد زندگی اجتماعی دارند (Akkareran, 2007).

کارکرد سیاسی فضاهای عمومی شهری

فضاهای عمومی مردم را به استفاده و مشارکت در عرصه‌های عمومی، با ارائه فرصت‌هایی برای عمل آزادانه و میانکنش آزادانه با دیگران، تشویق می‌کنند و با ارائه عرصه‌هایی برای اقدامات سیاسی و بیان تضادها، عرصه سالم‌تری را برای رفع تضادها و کشمکش‌های موجود در جامعه ارائه می‌کند. فضاهای عمومی شهری همچنین می‌توانند با ایجاد دموکراسی در جوامع کمک کنند، زیرا که برای همه قابل دسترس هستند و فعالیت‌های انگیزنده و انتخاب آزاد مردم را در برمیگیرند، این دو مشخصه فضاهای عمومی را قادر به ترویج و توسعه دموکراسی می‌کند (Carr et al, 1992).

کارکرد اقتصادی فضاهای عمومی شهری

یکی از کارکردهای مهم فضاهای عمومی شهری، کارکرد اقتصادی این فضاهای می‌باشد. در طول تاریخ فضاهای عمومی مکان‌های اصلی فعالیت‌های تجاری بوده‌اند. بعلاوه فضاهای عمومی ارزش اقتصادی زمین‌های اطراف خود را تحت تأثیر قرار می‌دهند (Akkareran, 2007).

کارکرد نمادین و زیبایی شناختی فضاهای عمومی شهری

فضاهای عمومی به شهر هویت می‌بخشند و تصویری کلی فضاهای عمومی از شهر ارائه می‌کنند، با تصویر کلی شهر مرتبط است. فضاهای حرکتی یعنی خیابان و پیاده روها، اصلی‌ترین فضاهای عمومی شهر هستند. که نقش مهمی در هویت و خوانایی یک شهر دارند، از طرف دیگر بسیاری از فضاهای عمومی شهری دارای عناصر تاریخی و مذهبی هستند، که کارکرد نمادین این فضاها را تقویت و تحکیم می‌کنند. همچنین فضاهای عمومی در زیبا کردن شهر نقش دارند و کیفیت زیبایی شناختی شهر را ارتقا می‌دهند.

پیشینه تحقیقات انجام شده داخلی و خارجی

زیاری و همکاران (۱۳۹۲) "بررسی عوامل موثر در توسعه صنعت گردشگری شهری با تاکید بر عوامل موثر بر رضایتمندی گردشگران" در این تحقیق به عوامل عملکردی، اساسی و هیجانی که در رضایت گردشگران تأثیرگذارند و همچنین به نیازمندیهای اساسی مانند کیفیت اقامتگاه و رضایت آن‌ها، رفع نیازهای عملکردی، رعایت قوانین و مقررات رانندگی و... پرداخته است.

امین بیدختی و شریفی (۱۳۹۱) در مقاله ای با عنوان "بررسی رابطه بین رونق گردشگری و سرمایه اجتماعی در مناطق ساحلی دریای خزر" به رابطه گردشگری و سرمایه اجتماعی که به امنیت ذهنی و عینی بطور مستقیم تأثیرگذارند پرداخته است.

تقوی وقلی پور سلیمانی (۱۳۸۸) "عوامل مؤثر بر رشد صنعت گردشگری ایران" در این تحقیق به تعداد اتاقهای هتل، درآمدهای ارزی، قیمت اتاق هتلها، نرخ ارز، آژانسهای گردشگری و رشد گردشگری ایران پرداخته است.

هزارجریبی (۱۳۸۹) در تحقیقی پیمایشی به «بررسی احساس امنیت اجتماعی از منظر توسعه گردشگری» پرداخته است. نتایج تحلیل دادهها نشان داد که بین احساس امنیت اجتماعی و گردشگری رابطه مثبت و مستقیمی وجود دارد. مقایسه احساس امنیت اجتماعی از منظر گردشگران خارجی برای سفر به ایران حاکی از آن است که؛ گردشگران آفریقایی بیشترین احساس امنیت و گردشگران اروپایی کمترین احساس امنیت را داشتهاند. همچنین ضریب رگرسیون احساس امنیت اجتماعی، حاکی از آن است که، به ازای یک واحد افزایش در احساس امنیت، ۰/۵۶۹ واحد در تمایل به سفر مجدد گردشگران به ایران افزایش وجود دارد.

ربانی و همکاران (۱۳۸۹) در پژوهشی به بررسی «نقش پلیس در تأمین امنیت و جذب گردشگری» پرداخته است. این پژوهش که هدف از انجام آن شناخت نقش پلیس در توسعه گردشگری و تأثیرات خدمات رسانی و حضور فیزیکی آن بر افزایش تعداد گردشگران خارجی در فضای گردشگری شهر اصفهان می باشد. یافتههای حاصل از تحلیل دادهها نشان داد که میزان رضایتمندی گردشگران خارجی از امنیت شهر اصفهان بالا می باشد و در این میان نحوه اطلاع رسانی پلیس و نظارت پلیس به عملکرد (هتلها، رستورانها و آژانسهای مسافرتی) و همچنین تراکم زیاد در برخی از مراکز گردشگری، رضایت کمتری داشتهاند.

کروبی (۱۳۸۸) در پژوهشی به بررسی «فرهنگ قومی، سرمایه فرهنگی و صنعت گردشگری» پرداخته است که در پیش فرض اصلی پژوهش، اهمیت فرهنگ قومی میزان بخشی از سرمایه فرهنگی هر جامعه را مورد بحث قرار می دهد؛ تأکید بر ارزش افزوده و ضریب فزاینده درآمد و اشتغال در بحث گردشگری نشان دهنده ارتباط عوامل اجتماعی - فرهنگی و متغیرهای اقتصادی است.

زرعی (۱۳۸۵) در مطالعه ای که بر روی تأثیر امنیت روانی بر توسعه صنعت توریسم در استانهای بوشهر و فارس داشته، به بررسی شناخت عوامل مؤثر بر ایجاد امنیت روانی گردشگران و تعیین درجه اهمیت هر کدام از آنها پرداخته است.

- هال (۲۰۰۸) به بررسی وضعیت گردشگری در کشورهای جهان سوم و برخی از مهمترین مشکلات گردشگری این کشورها از جمله نبود امنیت روانی و جانی پرداخته و بر لزوم توجه دولت های جهان سوم در جهت از بین بردن این معضلات از طریق ایجاد پلیس گردشگری تأکید نموده است.

- اریس انور و همکاران (۲۰۱۲) در تحقیقی به بررسی «نحوه اثرگذاری برنامه شهر ایمن به عنوان مبنای پایه ای در صنعت توریسم: مطالعه موردی شهر پوتراجیا» پرداختند. محققین بر این باورند که بعد امنیت یکی از مسائل برجسته در بین توریست های در حوزه توریسم شهری است. اهمیت مساله به اندازه ای است که منجر به اجرای برنامه شهر

ایمن از سل ۲۰۰۴ شده است. جامعه آماری این تحقیق توریست‌های محلی می‌باشند. پاسخگویان بر این باورند که برنامه‌های پیشگیری از جرم در برنامه شهر ایمن رویکردی مهم در جهت امنیت توریست‌ها می‌باشد.

- (گان، ۱۹۹۴)، نظام گردشگری را با اصطلاحات عرضه و تقاضا تشریح می‌نماید. او مردم علاقه‌مند و دارای توانایی سفر، یا «گردشگران را به‌عنوان تقاضا» تعیین می‌نماید و سمت عرضه را در برگیرنده انواع گوناگونی از حمل‌ونقل، جاذبه‌ها، تسهیلات و خدمات برای گردشگران و اطلاعات و تبلیغات پیشبردی فراهم شده در نظر می‌گیرد. همچنین او منابع طبیعی، منابع فرهنگی، کارآفرینی، تأمین مالی، نیروی کار، رقابت، اجتماع، سیاست‌های دولت و سازمان و رهبری را به‌عنوان عوامل تاثیرگذار بر کارکرد نظام گردشگری تعیین می‌نماید.

- (هال و پیچ، ۲۰۰۱)، آثار فرهنگی - اجتماعی گردشگری به این موضوع اشاره دارد که گردشگری و مسافرت در نظام ارزش‌های افراد و جامعه، الگوی رفتاری، ساختارهای اجتماعی، سبک و کیفیت زندگی جامعه میزبان و گردشگران تأثیرگذار است، اگر چه تمرکز عمده مطالعات در این زمینه، بر مقاصد گردشگری است و به نواحی اعزام کننده گردشگر و خود گردشگران، کمتر توجه شده است.

- (بلانک، ۲۰۰۷)، با تمرکز بر گردشگری مردمی^۱، حمل و نقل، ارتباطات، جاذبه‌ها، خدمات و دیگر عناصر مشابه را در زمره عناصر سمت عرضه در نظر می‌گیرد.

- (گان، ۲۰۰۲)، با مدنظر قرار دادن اهداف برنامه‌ریزی، سمت عرضه گردشگری را شامل پنج عنصر عمده: جاذبه‌ها، خدمات، حمل و نقل، اطلاعات و تبلیغات پیشبرد یا فعالیت‌های بازاریابی می‌داند. عرضه گردشگری را شامل همه برنامه‌ها و کاربری‌های زمینی می‌داند که برای ورود بازدیدکنندگان طراحی و مدیریت شده‌اند. (Fennell, 1999) اکو توریسم در تگزاس و انواع جاذبه‌های اکو توریستی و چگونگی

روش انجام تحقیق، توصیفی و از نوع پیمایشی بوده و از نظر هدف در گروه تحقیقات کاربردی می‌باشد که با استفاده از تکنیک پرسشنامه به گردآوری اطلاعات پرداخته است و از روش توصیفی و تبیینی به تجزیه و تحلیل داده‌ها می‌پردازد. با توجه به عدم نرمال بودن داده‌ها از آزمون ناپارامتری دو جمله‌ای استفاده شده است. جامعه آماری شامل کلیه شهروندان و گردشگران ورودی به کلان شهر تهران می‌باشد. برای تعیین حجم نمونه از جامعه آماری مفروض، «کرجسی و مورگان» مدل تصمیم‌گیری مناسبی را برای تعیین حجم نمونه با ارائه یک جدولی تحت عنوان راهنمای عملی و تعمیم داده شده‌ای را برای تعیین حجم نمونه ارائه کردند. برای جامعه آماری بیش از یک میلیون نفر، حجم نمونه ۳۸۴ نفر را تعیین کردند. گفتنی است روش نمونه‌گیری غیراحتمالی به کارگرفته در این تحقیق به صورت نمونه‌گیری دردسترس می‌باشد. روش گردآوری داده‌ها، در این تحقیق میدانی و کتابخانه‌ای است. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه به همراه مصاحبه می‌باشد.

آمار استنباطی (بررسی و آزمون فرضیات)

برای بررسی فرضیات، ابتدا شاخص‌های مربوط به هر فرضیه مشخص و از آن‌ها میانگین گرفته شد و به تناسب نرمال یا عدم نرمال بودن شاخص‌ها از آزمون‌های پارامتریک و غیر پارامتریک استفاده شده است. لازم به ذکر است

ارزش عددی برای طیف لیکرت گزینه‌های خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد به ترتیب ۱، ۲، ۳، ۴ و ۵ می باشد.

آزمون نرمال یا غیرنرمال بودن توزیع داده‌ها

نخست لازم است توزیع نرمال بودن یا نبودن تشریح پاسخ‌ها بررسی گردد. برای این منظور از آزمون کلموگروف اسمیرنوف (K-S) بهره گرفته شده است. فرضیه آماری مطابق زیر تنظیم شده است:

توزیع داده‌ها در بین پاسخ دهندگان نرمال است: H_0

توزیع داده‌ها در بین پاسخ دهندگان نرمال نیست: H_1

با توجه به جداول ذیل مشاهده می‌شود که مقادیر sig. در همه شاخص‌های تحت بررسی کمتر از ۰,۰۵ است و فرض نرمال بودن رد می‌شود. لذا در بحث و بررسی آزمون‌های فرضیه به دلیل عدم نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون‌های ناپارامتری بهره برده ایم.

جدول (۱): آزمون نرمال بودن توزیع داده‌ها

امنیت اجتماعی	امنیت اقتصادی	امنیت رفتاری	امنیت کالبدی	حجم نمونه
۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴
2.9247	3.0217	3.0320	2.9861	میانگین
.63594	.60578	.60251	.44455	انحراف معیار
1.682	1.770	1.575	1.390	آماره کلموگروف اسمیرنوف (k-s)
.007	.004	.014	.042	(sig. سطح معنی داری آزمون)
a. Test distribution is Normal.				
b. Calculated from data.				

Source: Research findings

فرضیه اول: «امنیت اجتماعی بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار است.»

برای بررسی این فرضیه، میانگین شاخص‌های مربوط به سؤالات (۱ تا ۱۰) پرسشنامه محاسبه و با توجه به عدم نرمال بودن توزیع داده‌ها، از آزمون ناپارامتری دوجمله‌ای استفاده گردید که نتایج این آزمون در جدول زیر درج شده است:

امنیت اجتماعی بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار نیست. $H_0: p \geq 0,6$

امنیت اجتماعی بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار است. $H_1: p < 0,6$

نتایج آزمون دوجمله‌ای فرضیه اول جدول (۲):

گروه‌ها	حجم نمونه	نسبت مشاهده شده	نسبت آزمون	سطح معنی داری (Sig. (2-tailed))
گروه ۱	210	.5	.6	.020
گروه ۲	174	.5		
مجموع	384	1.0		

Source: Research findings

در جدول فوق به ترتیب از سمت چپ گروه‌ها، نحوه تعریف گروه‌ها، تعداد داده‌های هر گروه، نسبت مشاهده شده، نسبت آزمون و sig مشاهده می‌شود. با توجه به سطح معنی داری بدست آمده ($sig = 0,02 < 0,05$) فرض تساوی نسبت مورد نظر با ۰,۶ رد می‌شود. حال باید برای هر متغیری بررسی شود آیا نسبت موفقیت از ۰,۶ بزرگ‌تر است یا کوچک‌تر. بدین منظور نسبت مشاهده شده برای گروه اول را با مقدار نسبت آزمون (۰,۶) مقایسه می‌کنیم، با توجه به

اینکه نسبت مشاهده شده برای گروه اول در مورد این متغیر ۰,۵ است، بنابراین می‌توان گفت امنیت اجتماعی بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار است.

فرضیه دوم: «امنیت اقتصادی بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار است.»

برای بررسی این فرضیه، میانگین شاخص‌های مربوط به سؤالات (۱۱ تا ۱۹) پرسشنامه محاسبه و با توجه به عدم نرمال بودن داده‌ها، از آزمون ناپارامتری دوجمله‌ای استفاده گردید که نتایج این آزمون در جدول زیر درج شده است:

امنیت اقتصادی بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار نیست. $H_0: p \geq 0,6$

امنیت اقتصادی بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار است. $H_1: p < 0,6$

نتایج آزمون دوجمله‌ای فرضیه دوم جدول (۳):

گروه‌ها	حجم نمونه	نسبت مشاهده شده	نسبت آزمون	سطح معنی داری-2 tailed) Sig.
گروه 1	187	.5	.6	.000
گروه 2	197	.5		
مجموع	384	1.0		

Source: Research findings

در جدول فوق به ترتیب از سمت چپ گروه‌ها، نحوه تعریف گروه‌ها، تعداد داده‌های هر گروه، نسبت مشاهده شده، نسبت آزمون و sig مشاهده می‌شود. با توجه به سطح معنی‌داری بدست آمده ($sig = 0,000 < 0,05$) فرض تساوی نسبت مورد نظر با ۰,۶ رد می‌شود. حال باید برای هر متغیری بررسی شود آیا نسبت موفقیت از ۰,۶ بزرگ‌تر است یا کوچکتر. بدین منظور نسبت مشاهده شده برای گروه اول را با مقدار نسبت آزمون (۰,۶) مقایسه می‌کنیم، با توجه به اینکه نسبت مشاهده شده برای گروه اول در مورد این متغیر ۰,۵ است، بنابراین می‌توان گفت امنیت اقتصادی بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار است.

فرضیه سوم: «امنیت رفتاری بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار است.»

برای بررسی این فرضیه، میانگین شاخص‌های مربوط به سؤالات (۲۰ تا ۲۶) پرسشنامه محاسبه و با توجه به عدم نرمال بودن داده‌ها، از آزمون ناپارامتری دوجمله‌ای استفاده گردید که نتایج این آزمون در جدول زیر درج شده است:

امنیت رفتاری بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار نیست. $H_0: p \geq 0,6$

امنیت رفتاری بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار است. $H_1: p < 0,6$

نتایج آزمون دوجمله‌ای فرضیه سوم جدول (۴):

گروه‌ها	حجم نمونه	نسبت مشاهده شده	نسبت آزمون	سطح معنی داری (2-tailed) Sig.
گروه 1	192	.5	.6	.000
گروه 2	192	.5		
مجموع	384	1.0		

Source: Research findings

در جدول فوق به ترتیب از سمت چپ گروه‌ها، نحوه تعریف گروه‌ها، تعداد داده‌های هر گروه، نسبت مشاهده شده، نسبت آزمون و sig مشاهده می‌شود. با توجه به سطح معنی‌داری بدست آمده ($sig = 0,000 < 0,05$) فرض تساوی نسبت مورد نظر با ۰,۶ رد می‌شود. حال باید برای هر متغیری بررسی شود آیا نسبت موفقیت از ۰,۶ بزرگ‌تر است یا کوچکتر. بدین منظور نسبت مشاهده شده برای گروه اول را با مقدار نسبت آزمون (۰,۶) مقایسه می‌کنیم، با توجه به

اینکه نسبت مشاهده شده برای گروه اول در مورد این متغیر ۰,۵ و در واقع کمتر از مقدار نسبت آزمون (۰,۶) است، بنابراین می‌توان گفت امنیت رفتاری بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار است.

فرضیه چهارم: «امنیت کالبدی بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار است.»

برای بررسی این فرضیه، میانگین شاخص‌های مربوط به سؤالات (۲۷ تا ۳۸) پرسشنامه محاسبه و با توجه به عدم نرمال بودن داده‌ها، از آزمون ناپارامتری دوجمله‌ای استفاده گردید که نتایج این آزمون در جدول زیر درج شده است:

امنیت کالبدی بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار نیست. $H_0: p \geq 0,6$

امنیت کالبدی بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار است. $H_1: p < 0,6$

نتایج آزمون دوجمله‌ای فرضیه چهارم جدول (۵):

گروه‌ها	حجم نمونه	نسبت مشاهده شده	نسبت آزمون	سطح معنی داری (2-tailed)	Sig.
گروه 1	198	.5	.6	.000	
گروه 2	186	.5			
مجموع	384	1.0			

Source: Research findings

در جدول فوق به ترتیب از سمت چپ گروه‌ها، نحوه تعریف گروه‌ها، تعداد داده‌های هر گروه، نسبت مشاهده شده، نسبت آزمون و sig مشاهده می‌شود. با توجه به سطح معنی داری بدست آمده ($0,000 < sig < 0,05$) فرض تساوی نسبت مورد نظر با ۰,۶ رد می‌شود. حال باید برای هر متغیری بررسی شود آیا نسبت موفقیت از ۰,۶ بزرگ‌تر است یا کوچکتر. بدین منظور نسبت مشاهده شده برای گروه اول را با مقدار نسبت آزمون (۰,۶) مقایسه می‌کنیم، با توجه به اینکه نسبت مشاهده شده برای گروه اول در مورد این متغیر ۰,۵ و در واقع کمتر از مقدار نسبت آزمون (۰,۶) است، بنابراین می‌توان گفت امنیت کالبدی بر رضایت شهروندان از فضاهای گردشگری تأثیرگذار است.

نتیجه‌گیری

توسعه گردشگری در شهر تهران همزمان با توسعه جامعه به طور عام و فرصت پیش روی آن است. فرصتی که جز با مشارکت تمامی گروه‌های ذینفع، دولت، بخش خصوصی، سازمان‌های غیردولتی و مردم محل به طور عام در هدف گذاری، سیاستگذاری و اجرا تحقق نخواهد یافت. چنین فرآیندی نیازمند توجه به داشته‌های محیطی و استقرار سیستم بهره برداری شایسته‌ای است که موضوع ارتقای کیفیت و استمرار آن را در ذات خود نهادینه کرده باشد. از همین رو شناخت دقیق جاذبه‌ها، ظرفیت آن‌ها و شیوه‌های بهره‌برداری مناسب از آن‌ها، همراه با استقرار مدیریتی توسعه‌گرا و روزآمد، ضرورتی غیر قابل انکار است.

- از نظر نوع جنس، حدود ۳۴,۹٪ از گردشگران مرد، و ۶۵,۱٪ از آن‌ها را زنان شامل شده‌اند. بیشترین گروه سنی از تعداد نمونه مورد نظر مربوط به طیف سنی ۳۱-۴۰ ساله می‌باشند با ۴۳,۸ درصد. از نظر شغل، حدود ۵۱٪ گردشگران دارای شغل آزاد و حدود ۲۶٪ آنان شغل دولتی داشتند و ۱۲,۵ درصد دانشجو و ۱۰,۴ درصد بی‌کار بوده‌اند دیگر مربوط بودند. از نظر تحصیلات بیش از ۳۱,۸٪ پرسش شوندگان لیسانس بوده‌اند و ۱۶,۸ درصد فوق لیسانس و بالاتر بوده‌اند.

پیشنهادات

- ممانعت از حضور افراد شرور و بزهکار در فضاهای گردشگری
- ساماندهی افراد دارای بیماریهای واگیری در فضاهای گردشگری
- رعایت بهداشت و نظافت در فضاهای گردشگری
- رسیدگی به آثار تاریخی و سایت های فرهنگی
- رعایت قوانین و مقررات رانندگی از طرف گردشگران
- برخورد مناسب با گردشگران
- افزایش احساس آرامش و آسودگی خاطر در فضاهای گردشگری
- برنامه ریزی و نظم در محیط ها و فضاهای اقامتی، گردشگری
- مشاهده دزدی و کلاهبرداری در فضاهای گردشگری و برخورد مناسب و ارجاع به مراجع قضایی
- کنترل و نظارت در پائین بودن هزینه ها و قیمت کالاها و خدمات در فضاهای گردشگری
- اطلاع رسانی از فضاهای گردشگری
- افزایش رضایت از مراکز خدماتی در فضاهای گردشگری
- کسب اطلاعات تفریحی، گردشگری و توریستی از طریق اینترنت
- واکنش مثبت و برخورد مناسب اهالی محلی نسبت به گردشگران
- کنترل و نظارت بر آشوب و درگیری های خیابانی
- امکان استفاده از فضاهای گردشگری در پارکها و فضای سبز و بوستانها
- کنترل ازدحام جمعیت در فضاهای گردشگری
- حضور مناسب نیروهای انتظامی در فضاهای گردشگری
- جلوگیری از احساس ناامنی در فضاهای گردشگری
- کنترل و نظارت بر وجود زمینها و ساختمانهای متروکه اطراف فضاهای گردشگری
- ایجاد تداوم بصری فضاهای گردشگری
- برقراری تنوع کاربری های مناسب در فضاهای گردشگری
- ایجاد دسترسی بالا به فضاهای گردشگری
- افزایش پوشش گیاهی مناسب در فضاهای گردشگری
- تناسب رنگ مناسب در فضاهای گردشگری
- جلوگیری از وجود کاربری های مزاحم در فضاهای گردشگری
- جلوگیری از وجود آلودگیهای محیطی در فضاهای گردشگری
- بازسازی و بهسازی بارعایت حفظ ارزشهای تاریخی و فرهنگی در فضاهای گردشگری
- تجهیز و راه اندازی سرویس های سیار پزشکی و بهداشتی در فضاهای گردشگری

- Akbari, reza & pakbonyan, samane, 2012, the impact of public spaces body on social security sense (case study: narmak locality and ekbatan town) beautiful arts magazine, 17 period, number 2.
- Aminbidokhti, A & sharifi, 2012, the study of relation between tourism boom and social capital in Caspian sea coast guard, tourism management quarterly, 7th year number 17.
- Boshroye, hossain, 1995, political society, Tehran, new publication.
- Pakzad, jahansha, 2006, the round table of urban spaces in social security provide, municipality magazine 4th, number 4.
- Tagavi, mahdi & ali golipour solimani, 2009, factors affecting growth industrial tourism iran, journal economic, 3 number.
- Rabani, rasoul & colleagues, 2010, the role of police in tourism provision and absorption, social security study magazine.
- Zarei, noshin, 2006, the impact of psychological security on tourism industry development in fars and bohsher provinces, m.s thesis, management faculty, Tehran university.
- Ziyari, keramatolla, 2013, the impact of effective factor in urban tourism industry development in assessing on effective factor of tourist satisfaction, geographical territory quarterly, 10th year, number 37.
- Shakoei, hossein, 2004, new ideas on urban geography, samt publication, Tehran.
- Karegar, bahman & rahim sarvar, 2011, city, margin, security social, publishen gomes.
- Karobi, mehdi, 2009, racial culther, cultheral capital and tourism industry, iran management scionce quarterly.
- Mahmood pour, nasrin, 2013, criticism on urban public spaces planning by looking on Tehran parks, Tehran, azarakhs publication.
- Moayed far & colleagues, saeide, 2014, The Security of Tourism with Emphasis of Crisis Management components (case study: tourism spaces of Yazd) ,journal police geography, number 7.
- Moayed i & colleagues, 2013, the study of urban view components in security sense level promotion in urban publics (case study, avin Tehran locality, social security study, number 35)
- Hezar jeribi, jafar, 2011, sense security social aspect development tourism, magezin planning geography.
- Fennel, D. a (2001). A content analysis of ecotourism definition. current issues in tourism, pp. 403-421.
- Fennel, D. A (1999) Economic and introduction. p: 288-310.
- Khan, Sh. (2007). Development of ecotourism in pakistan. SDBI publishing. pp. 87-9-.
- Fusili, M. (2007). Development of ecotourism in italy. Viav. colombo. pp. 149-153.
- Negi, Jagmohan. (2004). International Tourism and travel (conception and principle). Chand publishing, New Dehli, India.
- Vanessa, A, Verse. (2002). Ecotourism in small Caribbean island published in university of Florida. pp. 1-36.
- Hall, michael, 2008, Travel and tourism in the third word, newyourk, routledye.
- Seddighi, H.R., and Theocharous, L. A (2001). A model of tourism destination choice: a theoretical and empirical analysis, Tourism Management, Volume: 23, Issue: 5, Publisher: Elsevier.
- Keefer, P., and Knack, S (2002). Polarization, politics and property rights: Links between inequality and growth, Public Choice, Vol 111, No 4.
- Dwyer, L., Forsyth, P., Rao, P (2002). Destination Price Competitiveness: Exchange Rate Changes versus Domestic Inflation, Journal of Travel Research, Vol 40, No 3.
- Haber Sigal and Lerner Miri (1998) Correlates of Tourist Satisfaction Annals of Tourism Research Vol. 25 No. 4 pp. 197_201.
- Maditinos Z., Vassiliadis C (2008). Crises and disasters in tourism industry: Happen locally affect globally. Thessaloniki: University of Macedonia. From World Wide Web: http://mibes.teilar.gr/e-books/2008/maditinos_vasiliadis%2067-76.pdf
- Laws, E., 1991, Tourism Marketing, Cheltenham, Stanley Thornes.
- Hall, C.M. and S.J. Page, 2001, The Geography of Tourism and Recreation, Routledge.

- Shapira, K. P., 2001, Innovative Partnerships for Sustainable Urban Tourism, Managing Growth in Travel and Tourism' TTRA European Conference, Stockholm, Sweden.
- Sheldon, P. J., & Gee, C. Y., 1987, Training needs assessment in the travel industry, *Annals of Tourism Research*, 14, 173-182.
- Page, S., 2000, Planning and Community Action, in Chris Rayan and Stephen Page, (Eds.) *tourism management towards the new millennium*, pergamon.
- Holden, Andrew, 2000, *Environment and Tourism*, Rutledge.
- Kkareran, Z (2007). Public Spaces of Post – industrial cities and their changing Roles (1). *METU JFA*(24:1).
- Atlas, R (1988). Crime Prevention through Building codes, *journal of security Administration*, Vol, 9.
- Balram shivan (2005), Attitudes Toward urban Green Space: Integrating Questionnaire survey and collaborative GIS Techniques to Improve Attitude measurements Landscape and urban planning.
- Carr, S et al (1992). *Public space*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Cerver, Francisco Asensio (1994). *Word of Environmental Design Urban spaces2: Urban parks, spain, arco*.
- Clarke, Ronald V (1984). Theoretical Background to Crime Prevention through Environmental Design (CPTED) and Situational Prevention, *Australian Institute of Criminology*.
- Clarke, Ronald V (1986). *the Theory of Crime Prevention the Environmental Design*.
- Cohen, N (2001). *Urban planning conservation and preservation*, NEW York, Mc Graw – Hill.
- Cozens, P.M (2004). *Crime Prevention through Environmental Design, Property Management*, Vol. 23, No 15.
- Crowe, T. (2003) *Advanced Crime Prevention through Environmental Design*"; (Seminar -.notes), American Crime Prevention Institute, Louisville, Kentucky
- Gizewski, P (1995). *Urban Growth and violence: will the future Resemble the past*. www.library.Utoronto.ca.psc.eps.urban2.htm.
- Iranmanesh, Nasim (2004), *Using the Principles of Crime Prevention the Environmental Design in Iran*, 9th Annual International CPTED Conference, 2004.
- Jacobs, J. (1965) *The Dead and Life of Great American Cities*, New York, Random House.
- Jeffery, C.R and D.I Zahm (1993). CPTED. Opportunity Theory, Rational Choice Model, In *Routine Activity and Rational Choice, Advance in Criminology Theory*, Vol. 5.
- Misra, R.P; Micro (1992). "Level Rural Planning; chapman and hall ", pp.34-64.
- Mosser, M and Teyssot, G, (1991). *The history of garden design*, Rome, Thames and Hodson.
- Patel, R (1997). *Urban violence: An Overview*, A city for all, edited by: Jo Beal, Zed Books Ltd, London & Newjersey.
- Rostami Tabrizi, L., Madanipour, A., (2006), *Crime and the city: Domestic burglary and the built environment in Tehran*, *Habitat International*, No.30, PP 932-944
- Sharma, P. Chrisman, J.J. & Chua, J.H. (2003) " Succession Planning as Planned Behavior: Some Empirical Results". *Family Cusiness Review*, No. 16(1), p 1-15
- Thompson, I.H (1998). *Landscape and urban design, introducing Urban Design*, eds. C. Greed, M. Roberts, Longman, Essex.
- www.region12.tehran.ir
- www.mytehran.ir